

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

« ____ » _____ 2017р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Міжнародний бізнес»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Спеціалізація: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Спеціалізація: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»

Курс – 2

Семестр – 4

Аудиторні заняття – 48
Самостійна робота – 72

Екзамен – 4 семестр

Усього (годин/кредитів ECTS) – 120/4,0

Курсова робота – 4 семестр

Індекс НБ-6-073/16-2.3.5
Індекс НБ-6-073/16-2.2.5

Навчальну програму дисципліни «Міжнародний бізнес», розроблено на основі освітньо-професійної програми, навчального плану № НБ-6-073/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» та спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробили:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ Н. Прищеп

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ І. Гращенко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент», спеціалізації «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» та спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» – кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № __ від «__» _____ 2017 р.

Завідувач кафедри _____ О. Ільєнко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради ННІЕМ, протокол №__ від «__» _____ 2017 р.

Голова НМРР _____ А.Тофанчук

УЗГОДЖЕНО

Директор ННІЕМ

_____ С.Петровська

«__» _____ 2017 р

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що дає можливість нарощувати матеріальний та нематеріальний капітал, допомагає приймати виважені управлінські рішення на основі світового досвіду господарювання, що забезпечує розвиток організації (підприємства) в умовах ринкових відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців компетентності щодо об'єктивних закономірностей, механізму та особливостей міжнародного бізнесу на сучасному етапі розвитку світової цивілізації, а також набуття ними навичок і вмінь дослідження стану міжнародного бізнесу. В процесі вивчення дисципліни необхідно з'ясувати зміст і роль міжнародного менеджменту в міжнародному бізнесі, особливості діяльності менеджера в міжнародних корпораціях.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- розуміння сутності глобалізації економіки і управління міжнародним бізнесом;
- вивчення особливостей середовища міжнародного бізнесу;
- вміння аналізувати міжнародне середовище бізнесу на сучасному етапі розвитку світової економіки;
- розуміння стратегії планування підприємства України – учасника міжнародного бізнесу.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- сутність глобалізації економіки і управління міжнародним бізнесом;
- особливості міжнародного середовища бізнесу;
- організаційно-правові форми міжнародного бізнесу;
- особливості інтернаціоналізації малого та середнього бізнесу;
- стратегію планування в міжнародних корпораціях;
- технологію міжнародних інвестицій;
- управління персоналом у міжнародних фірмах.

Вміти:

- визначити основні напрямки розвитку глобалізації економіки і управління міжнародним бізнесом;
- аналізувати міжнародне середовище бізнесу на сучасному розвитку світової економіки;
- проводити аналіз організаційно-правових форм міжнародного бізнесу;
- розробити стратегію планування українського підприємства - учасника міжнародного бізнесу;
- оцінювати можливості здійснення міжнародних операцій з точки зору її змісту, правового регулювання, економічної доцільності та комерційної ефективності.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

навчального модуля №1 «Сутність та організаційно-правові форми міжнародного бізнесу»,

навчального модуля №2 «Стратегічне планування та організація міжнародного бізнесу», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим третім модулем є курсова робота, яку студент виконує в четвертому семестрі. КР є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна «Міжнародний бізнес» базується на знаннях таких дисциплінах, як: «Управління господарською діяльністю підприємства», «Організація підприємницької діяльності» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Міжнародні економічні відносини», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1.Модуль №1 «Сутність та організаційно-правові форми міжнародного бізнесу».

Тема 2.1.1. Глобалізація економіки і управління міжнародним бізнесом.

Інтернаціоналізація і глобалізація світової економіки. Фактори глобалізації міжнародного бізнесу. Роль міжнародних компаній в глобалізації бізнесу.

Основні напрямки інтернаціоналізації українського бізнесу.

Місце та роль курсу міжнародного бізнесу в управлінській підготовці спеціалістів.

Тема 2.1.2. Міжнародне середовище бізнесу.

Міжнародна корпорація і зовнішнє середовище. Основні елементи зовнішнього середовища міжнародного бізнесу. Економічний сектор міжнародного середовища. Постачальники ресурсів. Конкуренти.

Технологічний сектор зовнішнього середовища. Вплив національних культур. Політичний сектор зовнішнього середовища. Особливості аналізу зовнішнього середовища міжнародного бізнесу.

Тема 2.1.3. Організаційно-правові форми міжнародного бізнесу.

Системи організаційно-правових форм бізнесу в Україні і в інших країнах світу.

Напрями організаційних перетворень міжнародних корпорацій і їхніх структурних одиниць. Зміна організаційно-правової форми, складу власників, структури капіталу.

Тема 2.1.4. Транснаціональні корпорації (ТНК).

Сутність та основні поняття ТНК. Корпорація і конкурентні переваги. Фактори організаційного розвитку міжнародних корпорацій. Штаб-квартира корпорації. Основні форми корпоративної інтеграції в міжнародному бізнесі.

Тема 2.1.5. Іноземні інвестиції у світовій економіці.

Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) у світовій економіці. Вигоди та витрати від прямих іноземних інвестицій для вітчизняної країни компанії інвестора. Інструменти урядової політики країни-донора та країни реципієнта ПІІ.

Тема 2.1.6. Інтернаціоналізація малого та середнього бізнесу.

Малі та середні підприємства (МСП) в умовах глобалізації. Перепони виходу МСП на міжнародний ринок.

Моделі виходу малих та середніх підприємств на міжнародний ринок. Кооперація, мережі, кластери, міжнародні стратегічні альянси.

Об'єднання в кластери як один із засобів міжнародного розвитку МСП. Міжнародний стратегічний альянс (МСА) як модель інтернаціоналізації малих та середніх підприємств. Розвиток МСА по галузям економіки.

2.2. Модуль №2 «Стратегічне планування та організація міжнародного бізнесу».

Тема 2.2.1. Види міжнародних стратегій.

Стратегія та координація у міжнародному бізнесі.

Передумови формування стратегії міжнародних фірм. Стратегічні рішення відносно міжнародної діяльності.

Тема 2.2.2. Стратегічне планування в міжнародних фірмах.

Організація стратегічного планування в міжнародній фірмі, передумови формування стратегії міжнародних фірм.

Алгоритми стратегічного планування. Корпоративні стратегії розвитку. Корпоративні стратегії здійснення закордонних операцій. Практика розробки і реалізації стратегічних планів багатонаціональних компаній (БНК).

Тема 2.2.3. Організація міжнародного бізнесу.

Вертикальна диференціація. Аргументи на користь централізації чи децентралізації. Горизонтальна диференціація. Міжнародний поділ. Структури товарного підрозділу в світовому масштабі.

Механізм інтеграції. Перешкоди на шляху координації. Формальні і неформальні механізми інтеграції.

Система контролю і стратегія в міжнародному бізнесі.

Синтез: стратегія та структура. Мультиринкові фірми. Міжнародні фірми. Трансакціональні фірми. Глобальні фірми. Середовище, стратегія, структура та результативність.

Тема 2.2.4. Технологічна політика міжнародних корпорацій.

Суть і тип технологічної політики в міжнародному бізнесі. Особливості сучасного технологічного розвитку. Інтернаціоналізація технологічної політики. Характеристика міжнародного ринку технологій. Форми технологічного трансферу. Планування міжнародних НДДКР. Організація процесу реалізації НДДКР.

Тема 2.2.5. Управління ризиками в міжнародному бізнесі.

Класифікація ризиків у міжнародній бізнесовій діяльності. Методи аналізу невизначеності. Оцінка ризиків міжнародної бізнесової діяльності. Методи управління ризиками в міжнародному бізнесі.

Тема 2.2.6. Етика в міжнародному бізнесі.

Вплив національних культур. Кодекси поведінки в бізнесі. Позитивні і негативні аспекти діяльності міжнародних корпорацій. Глобальна угода ООН.

Етика бізнесу. Ділова репутація та її рейтингова оцінка. Етичні конфлікти на макрорівні: корпорація-держава, корпорація-споживач. Міжнародні корпорації та організації по захисту навколишнього середовища.

2.3. Модуль №3 «Курсова робота»

У четвертому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі міжнародного бізнесу, які використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі управління.

Конкретна мета КР полягає в оволодінні системою знань у сфері управління розвитком підприємства на міжнародних ринках відповідно до поставлених цілей і прийнятої стратегії. При цьому завдання різняться між собою варіантами.

Для успішного виконання КР студент повинен **знати** сутність та основні поняття міжнародного бізнесу; нормативно-правове забезпечення міжнародної бізнесової діяльності, особливості міжнародного середовища бізнесу. **Вміти** використовувати теоретичні підходи при реалізації міжнародної бізнесової діяльності організації; аналізувати суть та характерні риси та розробляти міжнародні стратегії; аналізувати об'єктивні закономірності науково-технічного розвитку та управління ТНК; розробляти стратегічні плани; визначати основні чинники ефективності міжнародного бізнесу; формувати комплексний механізм управління міжнародною бізнесовою діяльністю підприємства.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Міжнародний менеджмент/ Под. ред. С.Э. Пивоварова. Издание 4. - СПб: Питер, 2008. – 710с.
- 3.1.2. Чарлз В.Л. Гіл. Міжнародний бізнес. Пер. з англ./ Чарлз В.Л. Гіл. – К., 2014. – 850с.
- 3.1.3. Майєр Дж., Олесневич Д. Міжнародне середовище бізнесу. пер. з англ. / Майєр Дж., Олесневич Д. – К., Либідь, 2012.– 703с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. Килячкова Л.А. Рынокценныхбумаг и биржевоедело. / Л.А. Килячкова. - М.: Юрист, 2010. – 704с.
- 3.2.2. Родченко В.В. Международный менеджмент. Уч. пособие. / В.В.Родченко. - К.: МАУП, 2002. – 240 с.
- 3.2.3. Стратегія економічного розвитку в умовах глобалізації / за ред. Д.Г. Лук'яненка. - К.: КНЕУ, 2015. – 540с.
- 3.2.4. Хазбулатов Р.И. Международныеэкономическиеотношения. Учебник. / Р.И. Хазбулатов. - М., 2012. – 520с.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				